

Securitatea emoțională – factor de reziliență al copilului în procesul educațional

Emotional security – child’s resilience factor in the educational process

DRAGOMIR Magdalena, doctorandă

Universitatea Pedagogică de Stat “Ion Creangă” din Chișinău

DRAGOMIR Magdalena, PhD Student

“Ion Creanga” State Pedagogical University of Chisinau

Email: psih.magdadragomir@yahoo.com

ORCID iD: 0000-0002-4923-3775

DOI: [10.46728/c.18-06-2021.p300-303](https://doi.org/10.46728/c.18-06-2021.p300-303)

CZU: 37.04:159.922.7

Rezumat: Când un copil se simte în siguranță, copilul respectiv își poate asuma riscurile necesare pentru a fi în relații, pentru a explora și pentru a încerca lucruri noi. Simplu spus, a te simți în siguranță face posibilă învățarea. Cercetările au arătat că copiii, care se simt nesiguri, se joacă și explorează mai puțin și au mai multe dificultăți în relațiile cu colegii. Ajutându-i pe copii să se simtă în siguranță, îi pregătim pe copii să învețe, nu doar acum, ci până în viitor. De fapt, un studiu de cercetare a constatat că copiii care au avut relații sigure în copilărie au avut rezultate mai bune până la vârsta de șaptesprezece ani la teste folosind abilități de gândire critică.

Cuvinte cheie: securitate emoțională, învățare, profesor

Abstract: When a child feels safe, he can take the risks necessary to be in relationships, to explore and to try new things. Simply put, feeling safe makes learning possible. Research has shown that children, who feel insecure, play and explore less and have more difficulty in making relationship with peers. By helping children feel safe, we prepare them to learn, not only for the present times, but also future. In fact, one research study found that children who had secure relationships in childhood, performed better by the age of seventeen on tests using critical thinking skills.

Keywords: emotional security, learning, teacher

De ce sunt atât de importante primele zile ale noului an școlar? Ce pot face profesorii în aceste prime săptămâni pentru a-i ajuta pe noii lor elevi să se bucure de școală și să iubească învățarea?

Viața este descoperire. Din momentul nașterii suntem expuși unui flux continuu de experiență senzorială - vedere, sunet, miros, gust și atingere. Creierul nostru remarcabil preia imaginile și sunetele, sentimentele, mirosurile și gusturile fiecărui moment pentru a crea o reprezentare internă a lumii externe. La începutul vieții, totul este nou. Fiecare experiență este o premieră. Fiecare imagine, melodie, parfum și mângâiere scaldă creierul nou-născutului în timp ce încearcă să organizeze și să dea sens acestei lumi. În timp, creăm amintiri și învățăm.

Și în învățarea din primele experiențe se îndreaptă viitorul nostru - primul zâmbet, primele cuvinte, primul sărut, prima dragoste, prima pierdere și primele zile de școală. Aceste noi experiențe ne modelează emoțiile, credințele, valorile și comportamentele. Primele noastre experiențe creează platforma de pe care vom vedea restul vieții noastre.

În timp, există mai puține premise - lumea devine mai familiară, mai puțin nouă. Pentru mulți, învățarea activă încetinește în vârstă. Pentru cei care găsesc plăcere în descoperire, totuși, va exista o viață de învățare. Vor căuta noutate și vor culege beneficiile stăpânirii noilor experiențe - maturitate, creativitate și înțelepciune. Dorim acest cadou pentru copiii noștri.

Cum îi putem ajuta pe copiii noștri să găsească plăcere în aceste prime experiențe de clasă care vor duce la o dorință de cunoaștere pe tot parcursul vieții? Cheia este siguranța!

Învățarea optimă este condusă de curiozitate, ceea ce duce la explorare, descoperire, practică și stăpânire. La rândul său, stăpânirea duce la plăcere, satisfacție și încredere pentru a explora din nou. Cu cât un copil trăiește mai mult acest ciclu de mirare, cu atât mai mult poate crea o emoție pe tot parcursul vieții și o dragoste de învățare. Ciclul minunării poate fi însă oprit de frică.

Răspunsul la frică este adânc înrădăcinat în creierul uman. Sub amenințare de orice fel - foame, sete, durere, rușine, confuzie sau prea mult, prea nou sau prea rapid - răspundem în moduri pentru a ne menține în siguranță. Mintea noastră se va concentra numai pe informațiile care sunt, în acel moment, importante pentru supraviețuire. Frica ucide curiozitatea și inhibă explorarea.

Acest lucru este important pentru primele zile de școală, deoarece creierul tinde să interpreteze noutatea ca fiind amenințătoare. În condiții noi și ciudate, un copil mic va fi copleșit de mai multă noutate și va găsi puțină plăcere în „învățare”.

Din fericire, există o altă trăsătură adânc înrădăcinată a creierului uman - curiozitatea. Suntem fascinați și atrași de necunoscut - de lucruri noi. Oamenii sunt exploratori. Atunci când suntem în siguranță și lumea din jurul nostru este familiară, ne dorim noutate. Când un copil se simte în siguranță, curiozitatea trăiește. Cu toate acestea, atunci când lumea din jurul nostru este ciudată și nouă, râvnim familiaritatea. În situații noi, un copil va fi mai ușor copleșit, stresat și frustrat. Acest copil va fi mai puțin capabil să învețe. Copilului flămând, copilului bolnav, obosit, confuz sau temător nu îi pasă de lucruri noi - vor lucruri familiare, reconfortante și sigure.

În primele săptămâni de școală, copiii foarte mici aproape se îneacă în noutate. Putem ușura aceste noi experiențe. Putem face lucruri pentru a face mediul mai previzibil, structurat, familiar și, prin urmare, mai sigur. Este rețeaua invizibilă, dar puternică de relații din clasă care creează un mediu de învățare optim. Cel mai important „instrument” de învățare este profesorul. Și profesorul este cel care creează „baza de acasă” sigură din care copilul va explora.

Un sentiment de siguranță vine de la o atenție consecventă, atentă, hrănitoare și sensibilă la nevoile fiecărui copil. Siguranța este creată de predictibilitate, iar predictibilitatea este creată de comportamente consecvente. Iar consistența care duce la predictibilitate nu provine din rigiditatea în momentul activităților, ci vine din consistența interacțiunii de la profesor. Dacă un program este consecvent, dar profesorul nu, nu există predictibilitate pentru copil. Previzibilitatea în timp înseamnă mai puțin pentru un copil mic decât previzibilitatea la adult.

Cum poate un profesor să ofere acest lucru? Folosește-ți cel mai puternic instrument de predare, personalitatea ta. Zâmbetul, vocea și atingerea fac ca un copil să se simtă în siguranță. Fiți previzibil în interacțiunile cu copilul și nu în numărul de minute petrecute în fiecare activitate. Fiți în acord cu punctul de suprasarcină al fiecărui copil. Lăsați copiii să găsească ceva spațiu și singurătate atunci când par a fi copleșiți. În aceste momente de liniște, copilul își găsește plăcerea în revizuirea descoperirilor zilei.

Conexiunile sociale și emoționale cu ceilalți sunt vitale pentru confortul și siguranța copiilor. Brofenbrenner (1970) a enumerat diferitele sisteme care alcătuiesc diversele ecologii ale dezvoltării umane în care siguranță fizică și psihologică este fundamentală.[3] Teoria ecologică conceptualizează mediul ca mai mult decât spațiu fizic; cuprinde, de asemenea,

relațiile care apar în acel mediu [4]. Mai recent, studiile de cercetare au început, de asemenea, să privească mai adânc în legături de cartier și influența lor asupra dezvoltarea tinerilor. [10]

Numeroase studiile au identificat, de asemenea, elementele critice ale socialului contexte care favorizează dezvoltarea pozitivă a tinerilor [1, 2, 5, 6] Programele de dezvoltare a tinerilor de înaltă calitate și concepute în mod intenționat favorizează o viață sănătoasă, mediu care se bazează în mod constant pe o bază formată pe siguranța fizică și psihologică. [11]

Problemele de autoreglare ale copiilor pot afecta procesele lor de coping prin influențarea emoțională a acestora ca răspuns la evenimente stresante, reflectarea cognitivă a acestora cu privire la evenimente și la alegerea strategiei de coping. Copiii care sunt reactivi la stresul interpersonal sunt susceptibili de a percepe zilnic evenimentele interpersonale negative ca pe o amenințare. Prin studiul lor din 2003 Little & Kobak demonstrează importanța sprijinului și a disponibilității profesorului în gestionarea emoțiilor negative ale copilului la clasă, în concordanță cu studiile pe prescolari, care indică cum calitatea relației elev-profesor influențează capacitatea copiilor de adaptare. Mai mult, rezultatele sugerează că încrederea copiilor în disponibilitatea și sprijinul profesorului amortizează vulnerabilitatea față de stresul conflictului cu covârșnicii în clasă. [8]

Dimensiunea practică a conceptului de securitate emoțională a copilului în procesul educațional trebuie translatată către școală în primul rând. Nu este neobișnuit ca pentru un copil provenind dintr-un mediu familial conflictual sau chiar violent, școala să fie singurul spațiu în care să experimenteze siguranța emoțională. Ce îți vine în minte când auzi cuvintele: Siguranță în școli? Majoritatea oamenilor răspund cu răspunsuri legate de sistemele de securitate, actualizările clădirilor sau prezența poliției în școli. Aceste precauții fizice pentru siguranță sunt adesea în centrul școlilor atunci când încearcă să păstreze personalul și elevii în siguranță. Totuși, nu trebuie să ignorăm, o componentă cheie în păstrarea școlilor în siguranță: securitatea emoțională. Cum se simt elevii când sunt la școală formează învățarea și dezvoltarea elevilor. Cercetările educaționale au arătat că un climat școlar pozitiv este legat de realizările academice și de relațiile pozitive între colegi. Componenta securității emoționale este adesea trecută cu vederea în căutarea unor școli mai sigure din punct de vedere fizic. Realitatea este că securitatea emoțională trebuie să fie o prioritate. Trebuie să fie profund încorporat în cultura unei școli, atât pentru personal, cât și pentru elevi. Abordând în mod eficient securitatea emoțională în școli, elevii vor fi mai deschiși și mai implicați în învățare, personalul va fi mai conștient de nevoile individuale ale elevilor și vor fi implementate automat strategii de prevenire a riscurilor.

Astfel, utilitatea programelor de informare și pregătire a profesorilor este incontestabilă.

În scopul conștientizării modului în care climatul școlar afectează securitatea emoțională propun următoarele obiective ca teme de discuție:

- ✓ Care este definiția securității emoționale în școli.
- ✓ Determinați barierele actuale care duc la scăderea securității emoționale în școli.
- ✓ Evaluați modul în care securitatea emoțională a personalului școlii se traduce prin munca lor cu elevii.
- ✓ Evaluați legăturile pozitive și negative cu securitatea fizică, deoarece acestea afectează securitatea emoțională.
- ✓ Compilați și selectați strategii eficiente de construire a relațiilor de la elevi la elevi, personal la elevi și relații între membrii personalului.
- ✓ Explicați importanța creării securității emoționale pentru elevii traumatizați.
- ✓ Creați pași și strategii clare pentru a promova securitatea emoțională în școală.

BIBLIOGRAFIE

1. BARBER, B. K., & OLSEN, J. A. Socialization in context: Connection, regulation, and autonomy in the family, school, and neighborhood, and with peers. *Journal of Adolescent Research*, 12(2), 287- 315. 1997.
2. BENSON, P. L. Developmental assets and asset building communities: Conceptual and empirical foundations. In R.M. Lerner & P.L. Benson (Eds.), *Developmental assets and asset building communities: Implications for research, policy and practice* (pp. 19-43). New York: Kluwer Academic. 2003
3. BRONFENBRENNER, U. *Two Worlds of Childhood*. New York, NY: Basic Books. 1970.
4. BROFENBRENNER, U., & MORRIS, P.A. The ecology of developmental processes. In W. Damon & R. M. Lerner (Eds.), *Handbook of child psychology, Vol. 1. Theoretical models of human development* (pp. 993-1028). Hoboken, N.J.: John Wiley & Sons. 1998.
5. ECCLES, J. S., & GOOTMAN, J. A. *Community programs to promote youth development*. Washington, D.C.: National Academies Press. 2002.
6. GAMBONE, M. A., & CONNELL, J. P. The community action framework for youth development. *Prevention Researcher*, 11(2), 17-20. 2004.
7. JANSON, GREGORY R & KING, MARGARET A. “Emotional Security in the Classroom: What Works for young Children.” *Journal of Family and Consumer Sciences*, April 2006: pp 70-74.
8. LITTLE, MICHELLE & KOBAK, ROGER. “Emotional Security With Teachers and Children’s Stress Reactivity: A Comparison of Special Education and Regular Education Classrooms.” *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 2003: pp 127-138.
9. MASLOW, A. H. A theory of human motivation. *Psychological Review*, 1943. 50(4), 370-396.
10. THEOKAS, C., & LERNER, R. Observed ecological assets in families, schools and neighborhoods: Conceptualization, measurement and relations with positive and negative developmental outcomes. *Applied Developmental Science*, 2006. 10, 61-74.
11. VILLARRUEL, F. A., PERKINS, D. F., BORDEN, L. M., & KEITH, J. G. (Eds.). *Community youth development: Practice, policy, and research*. Thousand Oaks, CA: Sage. 2003.